

FORBRUKEROMBUDET

Kunnskapsdepartementet
Sendt elektronisk via Regjeringen.no

Deres ref.

Vår ref.
Sak nr: 17/1522-2
Saksbehandler: Morten Grandal
Dir.tlf: 46 62 80 01

Dato:
07.09.2017

Forbrukerombudets høringsuttalelse til forskrift om overtredelsesgebyr etter universitets- og høyskoleloven og fagskoleloven

Vi viser til Kunnskapsdepartementets høringsbrev av 08.06.2017 vedrørende utkast til forskrift om overtredelsesgebyr for brudd på universitets- og høyskoleloven og fagskoleloven.

Forbrukerombudet fører tilsyn med at de næringsdrivendes handelspraksis, markedsføring og avtalevilkår i forbrukerforhold ikke er i strid med blant annet markedsføringsloven og angrerettloven. Forbrukerombudets tilsynsområde omfatter også det å beskytte elever og studenter mot villedende markedsføring av utdanningstilbud, samt å hindre urimelige avtalevilkår i standardkontrakter som benyttes av utdanningsinstitusjoner.

I utkast til forskrift foreslås det at Kunnskapsdepartementet kan ilegge overtredelsesgebyr til den som misbruker tittel (f. eks. Mastergrad) eller institusjonsbetegnelse (f. eks. universitet) i strid med universitets- og høyskoleloven. Det foreslås videre hjemmel til å ilegge overtredelsesgebyr til den som misbruker betegnelsene fagskole eller fagskoleutdanning i strid med fagskoleloven. Det foreslås at overtredelsesgebyr skal utmåles konkret, og at det ikke kan overstige 2 G, dvs. kr. 187 268 pr. 1. mai 2017.

I høringsnotatet heter det at beløpet bør settes så høyt at formålene med gebyret (beskytte studenter, tillit til sektoren, prevensjon mv.) oppfylles. Det heter videre at potensielle overtreidere vil variere fra privatpersoner/enkeltmannsforetak til internasjonale foretak med solid økonomi. Departementet mener derfor at beløpet må settes høyt nok til at det kan ha en preventiv effekt selv for de største aktørene, dvs. profesjonelle aktører som spekulerer i å operere i gråsonen av de bestemmelsene forskriften vil gjelde. Samtidig fremheves det at det er et sentralt poeng at gebyret brukes til å konstatere et lovbrudd, og at beløpets størrelse på denne måten er sekundært. Departementet mener et maksimumsbeløp på 2 G (kr. 187 268) er egnet til å oppfylle formålet med gebyret. Innenfor denne rammen kan det ilegges gebyr fra den symbolske tusenlapp til maksimumsbeløpet. Den årlige utviklingen i G vil også gjøre at beløpet øker i takt med tiden.

Etter Forbrukerombudets vurdering er forslaget til maksimumsbeløp satt for lavt. For å oppnå de formål departementet angir, bør gebyret være høyt nok til å ha en preventiv effekt også for de største aktørene. For store foretak med solid økonomi vil et maksimumsbeløp på kr. 187 268 neppe ha en tilstrekkelig preventiv effekt. Vi viser til at gebyret skal utmåles konkret i den enkelte sak, og for mindre aktører og ved lovbrudd av begrenset omfang vil et gebyr på opptil 2 G antakelig være tilstrekkelig høyt. Men for de store aktørene og for lovbrudd av omfattende karakter er den øvre rammen etter vår vurdering for lav. Etter Forbrukerombudets syn bør derfor departementet vurdere å sette maksimumsbeløpet adskillig høyere.

Vi viser til at elever og studenter kan være i en utsatt og sårbar situasjon ved valg av utdanning. Mange private utdanninger koster også betydelige beløp pr. semester. Det er derfor viktig å beskytte elever og studenter mot villedende markedsføring av utdanningstilbud som misbruker tittel og/eller institusjonsbetegnelse. Det å markedsføre at et utdanningstilbud leder til en «Master», eller å markedsføre at et utdanningstilbud har status som «universitet» eller «fagskole», vil være noe som mange studenter og elever vil kunne legge stor vekt på ved valg av studiested. Misbruk av slike titler eller institusjonsbetegnelser vil derfor potensielt kunne forlede mange studenter/elever, og vil potensielt kunne gi stor fortjeneste til foretak som bryter loven. Det er således viktig at misbruk kan sanksjoneres strengt, både ut fra individualpreventive og allmennpreventive hensyn. En øvre ramme på 2 G for store foretak og for omfattende lovbrudd vil således etter vårt syn være for lavt.

Med vennlig hilsen

Elisabeth Lier Haugseth
forbrukerombud